

BALKAN

30. juni 2004.

str. 6

POGLED IZ HAGA

OD 102 OPTUŽENA, SAMO SE MILOŠEVIĆ I ŠEŠELJ BRANE SAMI

Slobodan Milošević će 5. jula 2004. početi sa izvođenjem dokaza u svoju odbranu u predmetu koji se protiv njega vodi pred Tribunalom. Iako je suđenje Miloševiću možda najpoznatiji predmet pred Tribunalom, on zapravo nije tipičan primer procedure u većini postupaka koji se trenutno vode pred Sudom protiv ostalih 58 optuženih. Razlozi za to leže uglavnom u činjenici da je Milošević odlučio da se brani sam umesto da imenuje advokata.

U skladu sa svim relevantnim međunarodnim ugovorima o zaštiti ljudskih prava, Statut Suda garantuje pravo na odbranu, uključujući i pravo na branioca, bez obzira na imovinsko stanje. To znači da optuženi može da odredi branioca po sopstvenom izboru, ukoliko on ispunjava uslove određene Statutom i Pravilnikom o postupku i dokazima. Uslovi su sledeći: branilac mora da ima dozvolu za advokatsku praksu u nekoj državi ili da je profesor prava na univerzitetu, mora da govori jedan od dva radna jezika Suda (engleski i francuski) i da bude član Udruženja advokata koji deluju pred MKSJ. Kada je to u interesu pravde, Sekretar može da prihvati branioca koji ne govori ni jedan od dva radna jezika Suda, ali govori maternji jezik optuženog.

Krivični postupak teče po dinamici tipičnoj za anglosaksonske pravne sisteme. To znači da Tužilaštvo i odbrana odvojeno pripremaju argumente. Teret dokazivanja je na Tužilaštvu, dok optuženi ima pravo da odgovara na optužbe koje mu se stavljaju na teret. To, međutim, nije dužnost optuženog niti advokata odbrane – optuženi nije obavezan da bilo šta dokaže ili uradi. Stoga je imenovanje advokata odbrane takođe pravo, a ne obaveza optuženog. Optuženi takođe ima pravo da se brani sam.

Do sada, od 102 optužena koji su se pojavili pred Tribunalom, dvojica su odabrala da se brane sami – g. Milošević i g. Šešelj. U oba slučaja sudije su imenovale advokate čija je dužnost da pomognu Sudskom veću u vođenju predmeta – u predmetu “Milošević”, postavili su amici curiae (prijatelje suda) a u predmetu “Šešelj” branioca u pripravnosti koji prati ceo predmet kako bi mogao po potrebi da se uključiti. U svim drugim predmetima pred Tribunalom, optužene predstavljaju advokati odbrane i, shodno tome, optuženi u sudnici ne govore osim u izuzetnim okolnostima. Advokati odbrane se obraćaju Sudu i predaju podneske u njihovo ime.

Glavni pretres počinje izvođenjem dokaza od strane Tužilaštva. Sledi izvođenje dokaza odbrane. U oba slučaja sudije imaju ovlašćenje da ograniče broj svedoka i dokaza koji će biti izvedeni.

U predmetu “Milošević”, Tužilaštvo je završilo izvođenje svojih dokaza 25. februara 2004. godine. U sledeći ponedeljak Milošević će početi izvođenje svojih dokaza uvodnim izlaganjem za koje je mu je Pretresno veće odobrilo četiri sata. U skladu sa odlukom

Suda, optuženi će za izvođenje dokaza u svoju odbranu na raspolaganju imati 150 radnih dana u sudnici. Ta odluka se zasniva na ukupnom vremenu koje je Tužilaštvo imalo na raspolaganju za svoje svedoke, uzimajući u obzir vreme koje je g. Milošević iskoristio za unakrsno ispitivanje svedoka (Tužilaštvo neće biti dozvoljeno da toliko vremena troši na unakrsno ispitivanje). Optuženi je naveo da namerava da pozove 1.631 svedoka. Veće nije odlučivalo o spisku svedoka, ali zadržava pravo da odbije da sasluša bilo kog svedoka čije svedočenje smatra irelevantnim ili ako ono predstavlja preterano ponavljanje već izvedenih dokaza. Na Miloševiću je da utvrdi kako da na najbolji način iskoristi svojih 150 dana, a na sudijama da se postaraju da to učini u skladu sa Statutom i Pravilnikom.

Posmatračima ovaj predmet može da deluje neobično iz više razloga: s jedne strane, optuženi stalno ponavlja da ne priznaje Tribunal, a s druge, vrlo aktivno koristi prava koja mu Statut Tribunala garantuje. Pored toga Milošević je odbio da angažuje branioca, često pokušava da koristi sudnicu kao političku govornicu i svim silama se trudi da stvori utisak da se ozbiljne optužbe protiv njega zapravo odnose na celokupan srpski narod. Konačno, mediji su ovo suđenje nazvali “suđenjem veka”.

Uprkos svemu tome, činjenice su jasne: Slobodan Milošević je optužen za teške zločine u postupku koji se vodi pred jednim međunarodnim krivičnim sudom i, kao takvom, garantuje mu se niz veoma važnih prava. Jedno od najvažnijih je pravo da izvodi dokaze u svoju odbranu. Kao i svaki drugi optuženi u krivičnom postupku, gospodin Milošević to mora učiniti u skladu sa pravilima i propisima suda.

Outreach Programme

outreach@icty.org